

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԻՐԱՎՈՒՆԿ ԵՒ ՔԱՂՄ Ա

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev. Père G. Kalemkarian M. chitarist ngasse
N° 4 Vienna

ԲԱՏԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պայթիւթի համար Տարեկան 12 ֆր.
» վեցամսեայ 6 ֆր.
Առաւանակների համար (երկու քիւր մեկ
համարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ներկայիս » 2.60 տոլ վեցամս 1.50
ԿԱՆԽԻՎ ՎՃԱՐՆԷԼԻ

Համակ դրամ եւայլն դրկիլ հետեւեալ հասցեով

ԽՐԱԿՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ — ՎՍՌԵԱ (Պուլխարիա)

Редация на ВѢСТНИКЪ

Rédaction du journal

„И р а в у н к ъ“

„I r a v o u n k“

ВАРНА (България)

V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւն
եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դասաւոր-
ւելու միայն կը հրատարակուին աւ-
անդամակն կամ մասամբ:
Մանուցման տղը 20 ամսով. երե-
սեակ աւելի անգամներու համար 20 0/0
գնդ կը լինի:

ժՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԶԱՅՆԸ

— 30 —

Վերջին տասնեւհինգօրեայ ճա-
նապարհորդութեան միջոցին Պուլ-
խարիւթի և Ռուսիոյ մի քանի
հարաւակ գլխաւոր քաղաքներու
մէջ տախիւ ունեցաւ տեսակցու-
թիւններ ունենալ տեղական մը-
տաւոր ուժերը ներկայացնող բազ-
մաթիւ ազգայիններու հետ: Ա-
նոց մէջ կը գտնուէին Դաշնակ-
ցականներ, Հնչակեաններ, վաղե-
մի Արմենական գործիչներ և շատ
առիթմներու մէջ յեղափոխական ա-
մեն կուսակցութեանց անխափր նիւ-
թապէս ու բարոյապէս աշակցող
անձնաւորութիւններ: Ասոնց ամե-
նը սրտի խորին թախմութեամբ
կը դիտեն այն եղբայրադաս կը-
ւերները, որք տեղի կուենան քա-
նի մը տարիներէ ի վեր ազգին ա-
մենաթաւ ուժերը կազմող երկու
յեղափոխական կուսակցութեանց
միջեւ: Ամենը արգահատանք եւ
նողկանք կը զգան լսելով այն նո-
րանոր ամբաստանութիւնները ո-
րոնք կը ջատեն ազգին մէջ հա-
մարախութիւն և ցանկացեալ մի-
ութիւնը յառաջ բերելու ջանքերը:
Սակայն ուրախաւիթ պարա-
զայ մըն է դիտել թէ՛ մեր այցե-
լած այդ քաղաքներու մէջ Հնչա-
կեան ու Դաշնակցական կամ Ար-
մենական ճանչցուած ամեն անհատ
ներ քիչ բացառութեամբ, այլ եւս
լրարու գէտ չեն կրեր այն բուռն
ստեղծութեան ոգին, որ այսօր կը
տիրէ հակառակորդ կեդրոն կամ
պիւլսոններու ու օտկաններուն
մէջ: Այլ ընդհակառակը անոնք ան-
զուպ փափաք մը ունին որ առաջ
լուծուած ու լուսաբանուած տես-
նելու այն կնճառ ու գայթակղե-
լի ամբաստանութիւնները, որոնք
երկու կեդրոններ իրարու կուղղեն,
եւ բարեբախտաբար չի հանդի-
պեցաւ լրջախոհ անհատի մը որ

համակրանք չը խօսէր Պատու
Ատեանի մը կազմութեան առա-
ջարկին նկատմամբ: Ամենը ան-
խափր իրենց ուշադրութիւնը յա-
ռած են այդ Ատեանի կազմու-
թեան և անկէ արտասանուելիք
վճռոյն: Գրիթէ ամենքն ալ ան-
կեղծ ու վճռական քօնով մը կը ր-
ան. «երկու կուսակցութեանց կեդ-
րոններէն որն որ խոյս տայ Պատ-
ւոյ Ատեանի կազմութիւնէն և կամ
որն որ պատրուակներ ստեղծէ այդ
կազմութեան արգելք յարուցանե-
լու, ահիդ պատասխանատուութիւն
մը և յանցանք բեռ մը իր ունե-
րուն վրայ առած պիտի նկատենք
և հետեւաբար նա բարոյապէս կոր-
սուած ու փճացած առարկայի մը
նման պէտք է դուրս նետուի յե-
ղափոխական մաքուր գործէն, եւ
ազգային մարմին մը նկատուելէ
իսպառ դադրի:»

Ահա այս է ամեն կողմ տիրող
ընդհանուր կարծիքը, որով կը
տեսնուի թէ ժողովուրդը ըստ ա-
մենախի փափաքող է համերաշ-
խութիւն մը կամ միութիւն մը
գոյացնելու ազգային յեղափոխա-
կան ճիւղաւորումներուն մէջ պայ-
մանաւ որ գայթակղեցուցիչ ամ-
բաստանութիւնները անկողմնակալ
Պատույ առեանի մը առաջ քըն-
նուին: Իսկ եթէ այդ քննութե-
նէն երկու կողմերը միանգամայն
խոյս տան, ժողովուրդը արդէն
պատրաստ է երկու կուսակցու-
թեանց ալ կեդրոնները ու պիտեբը
բոլորովին լքանել և նոր կազմա-
կերպութեան մը գոյութիւն տալ:

Ահիդ շատ կողմերէ առաջար-
կուած է, ամենաանդ վերջերս,
որ ալ աւելի շեշտենք սա կէտը
թէ՛ որչափ մեր յեղափոխական
կուսակցութիւններ իրարու հան-
դէպ անհայտ ոտիս կը մնան ու
չեն ուզեր արդարութեան ձայնին,
այսինքն Պատույ Ատեանի մը
կազմութեան հպատակել, ժողո-
վուրդն ալ գաղթի անոնց նիւթա-
կան աշակցութիւն ընելէ և ուժ
տայ միայն — գէթ առ այժմ —
Հայաստանի որբերուն, սովեալնե-
րու ու կրթական հաստատութիւն
ներուն նպաստելու կենսական խն-
դրոյն:

Իրաւունք իր հինգ տարուան
կեանքով մեր յեղափոխական կու-
սակցութեանց լաւ գործերուն վա-
տագով կանգնած ու սխալները
անխափր ձաղկած է միշտ հետե-

ւարար այսօր մեր առջեւ ներկա-
յացող ծանրակշիւ պարագային
հանդէպ ալ չենք կարող անտարբեր
մնալ: Ազգային բարոյականը խան-
գարող և յեղափոխական նուիրա-
կան գործը հիւժող ներկայ երկ
պատակութիւնը յարտաեւութենէ
գաղթիցնել ջանալ միջ համար նը-
ւիրական պարտականութիւն է:
Մեր այս պարտքը կատարած ըլլա-
լու միակ փափաքով առաջինը ե-
ղանք Պատույ Ատեանի մը կազ-
մութիւնը պահանջող: Բարեբախ-
տաբար նոյնը ըրին երկու պատ-
ուական անձնաւորութիւններ ալ
Պ. Պ. Կ. Բակոբեան և Յ. Իս-
կէնտէր. նոյնը ձայնեց նաեւ Ա-
թէնքի «Միութիւն»ը, ինչպէս
նաեւ «Անահիտ»ը: Նոյն իմաստով,
այսինքն Պատույ Ատեանի կազ-
մութիւնը անհրաժեշտօրէն պա-
հանջող բազմաթիւ նամակներովը
ընդունինք ամեն օր: Այս բոլորը
որոշ և յստակ ապացոյցներ են թէ
արտասահմանի հայութիւնը՝ որ
թրքահայոց ամենահեղինակաւոր
ներկայացուցիչն է, ի բոլոր սրտէ
կը փափաքի կուսակցական կուր-
ներուն վերջ տալ և հրապալակը
մաքելու արատաւորներէ, ասոնք
որ կուսակցութեան ալ պատկա-
նին:

Եթէ ժողովուրդը իր այս ար-
դար պահանջը կուսակցութեանց
պետերուն կողմէ ոտքի տակ առ-
նուած տեսնէ, շատ բնական է որ
իսպառ դադրի անոնց բարոյապէս
ու նիւթապէս աշակցելէ: Հետեւա-
բար մեզ պէտք չմնար ժողովուր-
դին յանձնարարելու որ այդ երկու
կուսակցութեանց դրամ չտայ. ու
դէն բնական հետեւանքն այդ է:
Բայց մենք չենք ուզեր որ ժողո-
վուրդը իրաց ներկայ անստոյգ
կացութենէն չլքուած, յուսահատ
ձեռքիւր ծալած նստի. նա այժմ
իր ազգու ձայնը լսելի ընել ջանա-
լէ գատ ուրիշ նուիրական և կեն-
սական պարտքի մը առջեւ կը գըտ-
նուի. այն է օգնել որբախնամե-
րու և կրթական հաստատութիւն-
ներու, որոնք ապագայ հայութիւ-
նը կը սնուցանեն ու կը պատրաս-
տեն իրենց գործազուրկ ծոցին
մէջ:

ՆԱԽԱԿ ԽՐԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

... Խմբագիր,
Ձեր 30 թիւի մէջ կարգացի
«Հնչակեան մը» ստորագրութեամբ
«Պատույ Ատեան» յօդուածը:
Շատ իրաւարանական եւ տրամա-
բանական է անոր գրուածքը. եւ
արժանի է լուրջ ուշադրութեանը
թէ՛ չեղոք ժողովրդեան եւ թէ՛
նոյն իսկ զ Պ. Արփիւր ամբաստա-
նող «Դաշնակցութեան»:

1890ին երկրիցս կոպկաս այցե-
լած եմ, իբր հայ եւ Հայաստան
ցիւր մը անհրաժեշտ պարտքս կա-
տարելու գիտակցութենէն մղուած,
մասնակցած եմ այն ժամանակի
յեղափոխական գործունէութեան և
շատ մօտէն ծանօթ են ինձ այն ա-
տենի գործիչները, քիչ բացառու-
թեամբ տեսակցած ըլլալով թէ՛
Ռուսահայ, եւ թէ՛ Տաճկահայ
շատ գործիչների հետ: Հետեւած
եմ մինչեւ ցարդ մեր յեղափոխու-
թեան դրամով օգնած եմ Դաշ-
նակցութեան: 90ին թիֆլիսի մէջ
երկրիցս վէճ ունեցեր եմ Պ. Ար-
փիւրի հետ, զոր կը ճանչեմ 86է
ի վեր: Իբր անկեղծ և անկողմնա-
կալ ոք, անհրաժեշտ պէտքը կ'տես
նեմ Պատույ Ատեանի մը: Ուս-
տի «Իրաւունք» իբր մեր ժողո-
վրդեան օգնանը, այլ եւս ընդհա-
նուր խօսքերէ, վիճաբանութիւն-
ներէ դադրելով, պէտք է որոշեալ
պայմանաւորման մը յատկացնէ, 2-3
ամիս: Եթէ մինչեւ այս պայմա-
նաւորման լրանալն «Դաշնակցութիւ-
նը» կամ «Հնչակեան» կուսակցու-
թիւնը խոյս տալ փորձէ, և չուզէ
Պատույ Ատեանը, ան առեն հայ
լրագրութիւնը, եւ հայ ժողովրդ-
եան չիւղք եւ անկողմնակալ մասը
պիտի տայ իր վճիռը: որ բարձր
է ամեն կուսակցութիւններէ եւ
նկատումներէ:

Ծանօթը

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բարիկ, 7 մայիս 1900

Մայիս 26-27ի գիշերը՝ երեք
նաւեր Գալէ պիտի բերեն երկու
հազար գործաւորներ որոնք Ման-
չէսթրի գործատան մը մէջ կաշ-
խատին, եւ որոց՝ իրենց տնօրէն.

նորն ցուցանողէսը այցելելու չը-
նորհն ըրած են, բնականաբար ա-
նոնց ճանապարհածախսն վճարե-
լով:

Այդ ճանապարհորդներն, մաս-
նաւոր կառուցիչներով Մանչէսթըրէ
լոնտոն պիտի բերուին եւ լոնտոն-
նէ Տուվր: Տուվրէն նաւ պիտի
նստին եւ ցամաք պիտի ելին ի
Կալէ, ալտոնի պիտի նախաճաշեն
կալտանի մեծ սրահին մէջ ուր
իրենց համար մասնաւոր սեղան մը
պատրաստուած է 130 մեթր եր-
կայնութեամբ, ճաշէն յետոյ երեք
յառուկ շոգեկառքերով ուղղակի
ցուցահանդէս պիտի Գան ուր պի-
տի հասնին առաւօտեան ժամը 6ին
Երկու հազար անգլիացի գործա-
ւորները՝ երեկոյեան դարձեալ շո-
գեկառք պիտի նստին Մանչէսթըր
վերադառնալու:

Միայն անոնցմէ հարիւր հոգիի
չափ մէկ շարքով Բարիզ պիտի
մնան:

Վաղը՝ մայիսի 8ին ալ երկու
հազար Զէյթին Բարիզ պիտի հաս-
նին ցուցահանդէսը այցելելու հա-
մար:

Այնչեալ շարքով մէջ տեղի ու-
նեցաւ Ալճէրիայի մասին բացման
հանդէսը ցուցահանդէսին մէջ:
Ալճէրիայ վրայ սքանչելի գաղա-
փար մը կուտայ այդ շէնքը, ո-
րուն մէջ ցուցադրուած են, այդ
տաք երկրին բոլոր արտադրութիւն
ներն: Հոն կը տեսնուին երկրա-
գործութեան զանազան եւ տնտես-
արտադրութեան քովնաւ հանքա-
յին արտադրութիւնները ինչպէս
երկաթ, չինքո, տրեխ, արծաթ,
անթրիմալ, գանազան կարգի քա-
րեր եւ այլն:

Յիւստայի բոլոր գաղթականու-
թեանց յատկացեալ մասերն հա-
ւաքուած են թրօքատէրօ շէնքին
բոլորտիքն եւ այդ շէնքին տնունը
կրող պարտէզին մէջ:

Իրարու քով կը տեսնուին Ալ-
ճէրիայ, Թանքիսի, Թունուզի, Գո-
լինչինի, Մատակասկարի, Տահ-
մէի, եւ ասիական ամերիկեան եւ
աֆրիկեան բոլոր գաղթականու-
թեանց շէնքերը:

ԱՌԱՆԱԹԱՐԷԿԵԱՆՑ

Պարոնեանի ծանօթ ինդուստրիալ սոցիալ
ձեռագրաւորական աստիճանային բռնած
անորակելի ընթացքը եւ կարճ ժամա-
նակի մէջ հրապարակելու վրայ կրած գա-
հալէժ ձախողածները բաւական յրա-
տակ կերպով ցոյց տուին իր առած թե-
թեւ կրթութիւնը ու նկարագրի չգո-
յութիւնը: Ինչ որ մեզ է չափաւոր
կատարելէն ծանօթ էր: Հետեւաբար
մենք աւելորդ կ'նկատէինք իրմով զբա-
ղիլ: Բայց քանի որ դուք ձեր պաշտ-
պանողական քառակուսի սեւեռներով զիս
հարկադրած էք իր մասին երկու տող
գրելու, եւ տասնեւհինգօրեայ բացակա
յութեանս միջոցին իմ յարգող աշխա-
տակիցները խմբագրական ծանօթու-
թեամբ մը նոյն հարկին մէջ զրած էին
զիս, ստիպուած կը զննանք այդ ան-

Մենք հետ խառնուած են նաեւ
թրանսպարենտ յատկացուած շէնքը
եւ Գանատայի մասը:

Անոնց բոլորովին բացումը տե-
ղի ունեցան եւ հետզհետէ կը հաս-
նին, զիս կան մի քանիսը որ տա-
կաւին բացումը չեն հասարակու-
թեան տնջեւ, բայց քանի մը օ-
րէն անոնք ալ կը բացուին ի խն-
դութիւն այցելուներուն:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

— 0 —

ԼՈՒՆԱԿԱՆ

Լողարանները մեր տուններու մէջ
սովորաբար հիւանդութիւն մը դարձա-
նալու մասը գործածուելու են: Իրենց մէջ
յաճախ զանազան գիւղեր ալ կը պարտ-
նակեն:

Եւ որովհետեւ ըստ էր թէ՛ տաք
ջուրը գլխաւորաբար քրտնաքի եւ
մասամբ մըն ալ մեզի առատ հոսման
պատճառ կրկնայ, այս կրկին նպատա-
կաւ տաք սովորով լողարանները
(թէքմի պաննօ) ընդհանուր ջրգորու-
թեանց, յողացաւ թեանց (եյ) քա-
րերէ առջիկ կ'աւելան միջադիւրութիւնե-
րու ու զանազան մորթային արտե-
րու մէջ մասնաւորաբար յանձնարարե-
լի են:

Նոյնպէս պաղ ջրով կամ լաւ եւս մե-
տաղային աղի ջրերով կ'աւել տաք կի-
սալողարանները՝ աղիքներու, միզամա-
նի, արզանդի եւ լեարդի հին ու նոր
բորբոքութիւններու համար խիստ օգտա-
կար կրնան նկատուիլ:

Մէկ մ'ալ չափաւորապէս տաք եղող
ջուրը զնոյններու կծկականութիւնը
աւելցնելու յատկութիւնը ունենալուն,
լողարանները՝ աղիքներու անգործու-
թեան տաք իկած ու կարծուածէն շատ
աւելի սովորական եղող պնդութիւնե-
րուն (գալլիք) ինչպէս նաեւ նոյն
իսկ աղիքներու գալարում (պաղլորապ
տէճում) բուժած վտանգաւոր հիւան-
դութեան մէջ շատ անգամ անակրկալ
յաջողութիւններ կ'ընծայեն:

Ձմռանը ըսելու որ, լողարաննե-
րու պաղ ջուրին տեղ ծովի ջուր գոր-
ծածելը բնականաբար աւելի օգտակար
կրնայ համարուիլ, իսկ լողարաններու
մէջ իբր զեղ գործածուող նիւթերու
գալով, ասոնց ամբողջութիւնը հետեւ-
եալ կերպով կրնանք դասադրել:

1. Գինի, ալքոհոլի, հոտաւաւորոյ-
սերու ու մաի ջուրի լողարանները, ո-
րոնք իբր կաղզուրի կամ զօրացուցիչ
տկարակալ մարդոց յատկ են:
2. Մանանիի (խորտալ), եղիծի,
(բարդան), եւայլի լողարանները մոր-
թային գրգռիչներ են:
3. Հակազգրգռիչ կամ կակղեցուցիչ

են նշայի (նըշատա), ալիւրի, կաթի
եւ ցորենաթիւի լողարանները:
Թէեւ տաք ջուրի ամբողջ լողանք-
ները մինչեւ 20-25 վայրկեան կրնան
տեւել, սակայն չափազանց տկար ու
տարեց մարդոց համար այսքան ալ նե-
րելի չըլլալուն, 10-15 վայրկեանը
պէտք չէ անցնել:

Տաք լողարաններու մէջ տեսնուած
առաջին նշանը՝ զէմքին կարմիր ու
արեան գէպի գլուխ կամ գէպի ուղեղ
յառաջանալն է: որոնց կրնայ յաջոր-
դել գլխու ցաւ, գլխու պոռոյտ եւ եր-
բեմն մինչեւ իսկ մարելիք: Ահա ինչու
հիւանդի գլխին վրայ պաղ ջրով թըր-
ջուած լաթ մը ծածկել կամ երեսին
զով ջուր սրքսել մեծ խոհեմութիւն
է: Տաք լողարաններու, առանց բացա-
ռութեան ֆլուսակար են ամեն տեսակ
արիւնահոսութեանց համար: Ինչպէս
նաեւ չափազանց տաքիւր կամ չափա-
զանց պաղիւր վտանգաւոր են սրտի
ու թոքային հիւանդութեանց ծանր
պարագաներու մէջ:

Տաք լողանքը մասնակի կրկնայ, երբ
մանաւանդ արիւնի մարմնին գէպի
այս կամ գէպի այն կողմը հաւաքուիլը
ուղղուի: Օրինակի համար լողարաննե-
րը միայն ոտքերուն կը յատկացուին
երբ ուղեղի, թոքի բորբոքմանց կամ
դաշտանի դժուար հոսմանց մէջ կու-
գուի արիւնը քայքայելու գէպի վրայ:

Պաղ ջրով եղած սովորով լողանքն
բոլոր գալով, ասոնք ընդհանուր առ-
մամբ արտօք ջերմային հիւանդութեանց
(թիֆ, չիչէք, գրգռ, գրգռում) մէջ
գործողութիւն են: Եւ արդարեւ երբ հի-
ւանդ մը լողարանէն դուրս կ'ենէ, ան-
միջական բարելաւութիւն ու կրգայ-
անոր ջերմութեան աստիճանը կը նու-
ազի, չնչառութիւնը կը դիւրանայ,
ախորժակը կը բացուի ու թեթեւ քը-
նոյ մը յալում ցոյց կուտայ: Հակազ-
գեցական նշաններ, որոնք փութացնե-
լու համար հիւանդը անմիջական տաք
անկողնոյ մը մէջ փոխադրելու անոր
մարմնը թեթեւ մը չիքել պէտք է:

Մէկ մ'ալ լողարանները առողջապա-
հական տեսակետով պատրաստուած ըլ-
լալու համար, իրենց ջերմութեան աս-
տիճանը 20-28 (գոյ) կամ 28-35 (գաղ)
ըլլալու է:

Տաք երկրներու մէջ այս վերջիննե-
րը խիստ առողջարար են: անոնք մեր
մարմնը կը զովացնեն եւ մեր պատկա-
կը կանհոտացնեն: Մորիքի ծակոտիկ-
ները բանալու, զայն մաքրելու ու ինք
մը ախտիւրէ գերծ պահելու համար ալ
ոչ նուազ կը նպաստեն:

Վերջապէս առողջապահական են նա
եւ երախաներու համար կ'աւել գաղջ
ջրով լուացուիլն: Ասկէ զատ տղա-
յոց — նախաճաշանք աշխարհներու —
տրուած պահանջները ցորենաթիւի, ըն-
կուղի սերիւ ու կեղեւ եւ կամ գնա-
գնա ալ կրնան պարուհակել:

Տաք քաղցրեքները

Բաղնիքները հանրային առողջու-

անկիւնը կծկուելով փողոցային երկու
հարկոյութիւն ծածկեցին մին «Ալտա»ին
եւ միւսը հիւրընկալող թերթիս: որով
ինքն ալ իր դատապարտութեան վը-
ճիւր հաստատեց ու կնքեց:

Դո՛ւք, Ալ. Աթաբէկեանց, եթէ մի
քիչ անկեղծութիւն ունենայիք, նախ
պարտք պիտի համարէ՞ք ազգ. վար-
ժարանը հասցնել մը գրկած ըլլալու
պարծնաքոտութիւնը ունեցող դատա-
պարտեալ մը բարեկամ կոչելէ դադրիլ:
Բայց դուք այդ պարտքն անտեսելէ ա-
ւելի մեծ յանցանք մը կուգայ գործել
ընելով թէ՛ այդ գահավիթօրէն ինկած
պարոնին անորակելի ընթացքը հայու-
թեան պատուաբեր է (°): Եթէ եկե-
ղեցիի ու վարժարանի հասցնելու ուղ-
ղակի արգելք եղող ընթացք մը ազգին
պատուաբեր կը նկատէք, ալ Ձեզի
ալ ըսելիք չմնար: Եւ մենք կրտսիպ-
ու ինք սա համոզման գալու թէ՛ քա-

թեան տեսակետով խիստ օգտակար
հաստատութիւններ են:

Բաղնիքի մը ջուրը անոյն ներքինը
մաքուր ու չինութեան դիրքը՝
օդի դիւրաւ փոփոխութեան նպաստա-
ւոր ըլլալու է:

Տաք քաղցրեքներու համար ձեռք առ-
նու ելիք առողջապահական օրէնքները
հետեւեալներն են:

Լողանքէ անմիջական յետոյ մաքու-
ր լաւ մը ծածկելու եւ եթէ կարելի ըլ-
լայ փոխանակ բոլորովին բաղնիքին
դուրսը հագուելու քիչ մը տաք եղող
երկրորդ մասին մէջ հագուած տանելու
ներքնամասէն վերադարձի միջոցին առ-
տաքին դրան օդային հոսանքին յեն-
թարկուիլու մարմնը խոնավութեան յեն-
թաւ մը չափաւոր տաք չվերադառնալու
իսկ վերադառնալէ մէկ քանի ժամ յե-
տոյ անձնական գործերով զբաղիլու կո-
գանքէ թէ՛ առաջ թէ՛ վերջը մեր մար-
մնին վրայ արտած չփութման իրա-
ւամբ ուղղապահական են, որովհե-
տեւ այս երկու պարագային ալ արիւ-
նը պէտք եղածէն աւելի մեր մարմնին
այս կամ այն կէտին վրայ խոնավութեան
սեւեռութեանց առաջը կրնան առնելու:

Կուշա վիճակի մէջ լողանք ընելը
մարտդ թեան վրայ եղող ու լը մէջ
որդէն բաւականաչափ արիւն պարու-
նակով ստամոքսին հեղ մըն ալ արիւն
մաղակարարելու նշանակեալն ու լը
զանքէ առաջ եւ ոչ ալ լողանքի պա-
հուն բաղնիքներու մէջ ճաշելու ներքին է:

Մէկ մ'ալ լողանքէ յետոյ ցորտէն
խիստ զգուշանալու ու զգեստ փոխելու ան-
հակիւն մէջ 3/4 կամ 1-2 ժամու չափ
հանգիստ առնելու եւ զէպի տուն վե-
րադառնալու ատեն կարելի եղածին
չափ դանդաղ քաշելու ու շարունակելու
ընելու է:

Ռուսիոյ բաղնիքներուն մէջ սովոր-
ութիւն եղած է լաւ մը տաքանք յե-
տոյ պաղ ջուրի տաշեր ընդունիլ, ինչ
որ նախապէս ձեռք բերուած ջերմու-
թեան մէկ մասը կը պակսեցնէ: Եւ
սակայն, որպէսզի այդ նուազած վը-
րմութիւնը կրկին ձեռք բերելով հալազ
դեղութիւնը դիւրանայ, դալնիքի (տաք
նէ) բարակ ստերով մարմնը թեթեւ
մը ծեծել կը տրուի:

Բաղնիքներու օդը ջուրի չոգին չա-
փաւոր կերպով պարունակելու է որով
հետեւ քաղցրի մը օդին, երբ լորե-
աւելի կրնանք տոկալ քան չափազանց
խոնավին:

Վերջապէս քաղցրեքները արական
աւելի իրական սեռի եւ այս վերջինէն
ալ աւելի գործաւոր դասակարգի (°)
համար օգտակար են: իսկ առ հասարակ
փոքր բերեալներու եւ ձերբերու հա-
մար ֆլուսակար նկատուելու են:

(Շարունակելի) 8

(°) Գործաւորները, մանաւանդ ձու-
լիները, հալելագործները եւ զանազան
արտեւարաններուն մէջ աշխատողնե-
րը գոնէ չաքաթը անգամ մը քաղցրե-
ք չափաւորու են:

Ինչ որ ամիս առաջ ազգ. վարժարանին
բնագիտական գործիքներ գնելու հա-
մար ձեր ցոյց տուած փութկոտութիւն-
ներ անկեղծութեան հետ լինելով իր
առիթոն բաւականները ունէր ու ձեր անձն-
նէքում մը ըլլալէ անդին չէր անցնել
կը սեւեռէք տօթթօտ, կեղծ գոյները
ինչ չուտ կը պարգուին:

1. Բժշկական խորհրդին առջեւ աստ-
նաբոյժ Փափագեանի դատապարտու-
թիւնը իր ձեռնհասութեան վեր շատ
մը զեղադիրներ ստորագրած ըլլալուն
հետեւանքն է: Եւ այդ զեղադիրներէ մի-
կամ միւսը պակաս ալ ըլլար: Խոր-
հուրդին որոշումը նոյնը պիտի մնար
իսկ գալով իմ գաւակիս արուած զեղա-
գրին, եւ բնաւ տխուրութիւն չպիտի
ունենային հիւանդիս դարմանումը 8.
Փափագեանի նման ինքնակոչ տօթթօ-
տի մը փաստահալու, նոյն իսկ անոր հի-
ւանդութիւնը ակռայի տառապանքէ

հոտ առնէ ու իր պաշտօնատեղին դառնայ: Բայց մինչեւ այս փա- մուս դեռ չի լսուեցաւ թէ Սուլ- թանի կառավարութիւնը Հայոց Պատրիարքին պահանջներէն զոնէ մէկ մասը զոհանջելու գրական խոստում մը ըրած ըլլայ:

Պատրիարքին դատական նախա- րարին հետ տեսակցութեան ար- դիւնքը «ինչպե՞ս է քննարկու եւ- վա՞ն ետպաշտօնէ տէ ոլուր» թրքա- կան տատցումը քնն անդին անցած ըլլալու չէ:

ԹԻՒՐԵԱ ՆԱԿԱՏԻՍԱԹԸ

—)(—

Սուլթանըն էօնիւմիւտէքի օգոս- տոս 31ինէ թէստաիւֆ իտէն ճիւղւածին 25ինճի սէնէյի տէվ- րիյէսի մինասիւթի իլէ Պուլկա- րիս իսլամարը զայնթ զըյմէթ:

—Սուլթան թամիր օլմարը գարարաշտըրլըր յէքիզ հարպ սէֆինէյէրին մաքինս վէ գա- վանարը տէյիլէյէք վէ էն սօն ուսուլ իլէ իճաոտ օլընան թօփլար գօ նուլաճազ իմիլ, Պուլթամիրաթ ի- չիւն պահիւն նազըրը էվրօրա պէօ իւլք ֆապրիգալարը իլէ մուխա պէրաթտա պուլընրպ պու կիւն- էրտէ մէյքիւր սէֆինէյէր հօլա չըգօճազար իմիլ:

—Սատարազամըն մախտուսը ճէ վաո պէյի վուրան առնալուտ հա- ճի Սուսթիւֆա իքինճի տէֆի օ- լարագ իտսմ ճէզասընս հիւք օ- լընմըլ տըր:

—Պուստան էվէլ Տիւրքի տա- ղընտա զուհուր իտէն ըսեանտան տօլալը տէրտէսթ վէ հապս օլըն- մըլ օլան տիւրքի շէյիլէրինէ աֆի օլընրպ մէմլէքէթլէրինէ հօլլանըլ- մըլար: Քէզա Պաղտատ վիլայէթին տէ ըսեան իտէն արապ աշիլէթ- լէրին իքի սէնէտէն պէրու իս- կիւպտէ սիւրկիւն պուլընան ալթը շէյիլէրէ տալի աֆի օլընրպ մէմ- լէքէթլէրինէ հօլլանմըլար:

—Էվէլէճէ հազմըլ օլտըլըմըլ իւզրէ Բօր Սալիտտէ զուհուր ի- տէն եււմուրճազ հասթալըլը իս- կէնտէրիյէ Սուէլ վէ ճիւրալարըն տա տալի պաշ կէօսթէրտիքտէն մատաա իզմիրտէ տալի իսպաթը վիճուտ իթմիլ տիր: Սթանպօլ- տան մախտուսի սըհհիյէ մէմուր- լարը վէ թապիպլէր կէօնտէրիլմիլ տիր:

—Թան կազէթասընտա հազըր- տըլընա կէօրէ, պուստան պէօլէ թիւրք թէպաալարըն էճնէպի բօս թահանէլէրինէ մէթթուպ պրոպ- մագ վէ գապուլ իթմէք Սուլթա- նըն իրատէսի իլէ մէնն օլընմըլ: Սուլթան պու թարիզլէ Ժէօն- Թիւրքլէրին խարիճտէ պուլընան ըէֆլէրի իլէ մուխապլէր իթմէ- լէրին կէօյեա էօնիւնի ալմըլ օլա ճագ իմիլ: վէ էճնէպի բօսթալա- րըն գալտըրլմուսընս Սուլթան

Սուլթան իւր իր պաշտօնատեղին դառնայ:

—Թէքրար պու կիւն կէլէն Թան կազէթասընտա օգոնտըլընա կէօ- րէ ճէպլէլը Լիպնանտա իթմիլալ զուհուր իթմիլ օլուպ: Տիւրքիլէր իսլամար իվէրինէ հիւճիւմաէ պու- լընմըլար: Օլանըն գուվէի տա կէրիէսին: արթըրմագ իլիւն Սէ- լանիքտէն օն թապուր տաքէր հօլ- լանմըլ տըր:

ՍԻՒԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Նարօլիյէ հազրն մէլհուր վէ- սուվ նամ եանար տաղ պու տէֆու զայնթ գուվէթի բաթլարապ հանմագա պուշտուլը: վէ էլլարաֆ ճիւրընտ շիտտէթլէ սարսմագ- տա օլտըլը թէլէկրաֆլար իլէ պիլտիլիլմիլ տիր:

—Ռուսիա հիւքիւմէթի ջին թարաֆլարընտա հազընարտա զու- հուր իտէնէք պիլ թագըմ գարը: չըզըլըլարտան էօթիլիլ օլ թա- րաֆտա քիլիլիլէթլէ տակէր տօլ- տուրմագտա օլտըլը կիպի հիւճէք լէ: հօլլարապ հըզմագտա ի- միլ:

—Ս. Ամերիկատա 40 միլիոն լիւրա սէրմայէ իլէ զայնթ պէօյիլք պիլ տէմիր ֆապրիգաա թէսիս օլընմըլ տըր: իլպու ֆապրիգա- նըն սէնէվի թիճարէթի հէր պիլ մէսարիֆի չըգարտըլտան սօնրա եիւզտէ պիլ հիսապըլա 400,000 լիւրա օլուլար իմիլ:

—Սպանիան պուզը վիլայէթ լէրինտէ հիւքիւմէթէ գարըլը ըս- եան զուհուր իտուպ, գարըլըլըլը կիթտիկէն արթմագտա տըր:

—Ինկիլիլ տէօվէթի Սուլթա վէ ճիւրալարը քէօմիւր տէրօլա- րընտա 60,000 թօնօ քէօմիւր եըլ մըլ տըր:

—Ֆիլիպին տալարընտա մէվ- ճուտ գարըլըլըլը կիթտիկէն պէօ իթմէքտէ օլուպ Ամերիկալըլարըն հալը զայնթ աղըրլաշմըլ տըր: Ֆիլիպինիլէր հէր կիւն ամէրիկա- լըլար իլէ վուրուլմագտա օլուպ պու միւտարէպլէրտէ բէք չօգ Ամերիկա տակէրլէրի զայ օլմագտա իմիլ:

—Ալանդիտէ ինկիլիլլէրէ գար- չը զուհուր իտէն ըսեանըն Լօնտրա տան հօլլանըլան քիւլիլիլէթլի մուս վէնէթ սայէսինտէ պիլ ալ էօ- նիւ ալընմըլ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ֆէխալէթու Բոնն Զէրտի- նանտ հազրէթլէրինի, պիլ գաշ կիւնտէն պէրու բօսթիլըմէն միւլտարապ օլտըլընը իլիտիլմիլ տիր:

—Սէլանիկ սանճագարընտան պիլիսինտէ Պուլկար գօմիլթէլէ:

ըինտէն պիլ գաշ քիլիլ թիւրք տա- կէր ֆօրմալը իլէ կիւնտիւլիւն պիլ էվէ կիլէրէք 3 քիլի թէլէֆ իթտիլիլիլի վէ պուլլարըն հէ- ման մահալի հիւքիւմէթ թարա- ֆընտան տիրտէսթ օլընտըլարը թիւրք կազէթալարտա կէօրիւլիւն տիր: Պուլար պաշլըճա ըՍթ- բուճա, կէօնիլլիլ վէ Թուլլան թարաֆլարընտա տօլաշմագտա ի- միլլէր:

—Պուլկարիտան եինէ բէք չօգ իսլամար թիւրքիլայ հիւճիլթ իթմէկէ հազըրլանըլար:

ՍՈՒՅԱՐԷՊԷ

Սուհարէպէ հազընտալ ալը- նան էն սօն հափտաիւլէրէ նաղա- րէն, Պօլլէրին հալի կիթտիքճէ աղըրլաշմագտա օլտըլը տիւլըլ- լըլար: Ալիլիլէն Թարաֆալալ հիւ- քիւմէթիլիլ իլիսի Ս. Քիւլիլէր սօն նալթըլտա էվրօրա միւ- տալէլէ իթմէլէճէկի տիւլարլըլը վէ պինտէն ալէյհ իւմիտիլք պիլ հալտէ պուլլան զարր պէ- յան իլէ, հէր իլ օլուր իսէ օլուրն պիւսպիլ իլիւն մահվ օլմալա հազըր լանմալարըն պէյան իթմիլ տիր:

—Օսմալ հիւքիւմէթիլէ եէնի բայթալթ թային օլընան ֆլ օնս- տատ շէհրի ճիւրալարընտա պու- լընան Պօլլէր իլիլլէյէն ինկիլիլ- լէրէ գարըլը մուկալթէլթ իսէմէ- յուպ: քէնտի սիւհս վէ աթլարը թէսթիլ մէճպուր օլմըլար: Պու- խուսուստա ալընան պիլ թէլէկ- րաֆա նազարէն Թարաֆալալ վէ Օսմալլըլար պէյինտէ մուխալի- ֆէթ զուհուր իթմիլ օլտըլընտան Օսմալլըլար թէսթիլ օլուպ մու- հարէպլէյէ իհիսթիլ վէրմէկի պու- րալաշտըլմըլար:

—Պօլլէր օրտուսընտա տիրիլէն Ժէնէրալ թային օլընուպ, էսիլ տիւլէն Ժէնէրալ ֆրօմէլին մալի տուլը, ինկիլիլլէր իլէ վուգու պու- լան պիլ միւտարէպլէտէ վուրու- լուպ վէֆաթ իթմիլ տիր:

—Ժէնէրապ Պիւլլըր մայթի- տաքէրի իլէ իլիլլէմէքտէ օլուպ Պօլլէր տէ կէրի գաշմագտա ի- միլլէր:

—Էլան մուհասէրէտէ պուլընան Մէֆթիլէ էթրաֆընտա 3,000 Պօլլէր պուլընագտա օլուպ, իլէր- լէմէկէ վէ շէհրի թօփա թուլթ- մագա զայնթ իթմիլլէր իսէ տէ, ինկիլիլլէր թարաֆընտան շիտ- տէթլէ ալթէլէ թուլթուլապ կէրի շէթիլմէկէ մէճպուր օլմըլար: Պիլ գաշ կիւն գարֆընտա Մէֆթիլ- կին գուրթուլմուսը գաֆիլէն իւ- միւս օլընագտա տըր: Զաթէն Ժէնէրալ շընդըր մայթիլ տակէրի իլէ օ թարաֆա տօղըն եիւրիւմէ- կէ պաշլամըլ տըր:

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդ մէլ Ֆրանսայի, Տալիսա- տանի, Եգիպտոսի, Պարսկաստա- նի, Պոլլարիյոյ եւ Ռումանիյոյ:

G. & M. Madtheossian freres
8 Rue du Croissant
PARIS

Յանձն կառնումը կատարել՝ զգե- տեղինաց, ըմպիլեաց, ուտեստի եւլալ- ամէն տեսակ պիտոյից յանձնարարու- թիւնք, մինչեւ մէկ ֆրանք արթողու- թիւնք, հարսանեկան օթիլի համար ի- րեղէններ, ինչպէս նաեւ զիգալաճու- ներու (droguistes), բժիկներու եւ այլ արհեստաւորաց վերաբերալ վրա- բուժական եւ գիտական գործիքներ, զեղօրէք եւ գրեանք Բարիդի ամենա- տաֆիսկար զաճառատուններէ, հաւ- տատու թիւններէ կալ գործարաններէ գնելով, իրենց նշանակեալ իսկալան գներով կուգարկէնք contre rembour- sement եւ կամ արժէք ուրիշ ու եւ յարմար եղանակով գանձելով:

Մետաքսեղէն, բրդեղէն, բամպակե- ղէն եւ այլ ճոռանական ու Անգլիա- կան նորաձեւութեանց վերաբերալ ա- մէն կարգի արտադրութեան փորթ թէ մեծ վաճառատանց եւ մասնաւորաց հաշտոյն կատարեալ ձեռնհասութեամբ գնուցներ կը կատարենք փորթաքանակ թէ մեծաքանակ եւ ուղղակի ֆապրի- քաներէ, ամեն տեսակ գուլնաւոր թէ ճերմակ աղամոնդներու եւ մարգրիտ- ներու գնուցներ եւ վաճառուցներ կը կատարմը երաշխաւորեալ ապահովա- գոյն միջոցներով: Ամէն տեսակ տեղե- կութիւններ կը հազորդեմք միշտ ըս- տոյգ աղբիւրներէ քաղելով: Կըստան- նեմք այլ ընդ այլոց նամակների փո- խանակութիւնք, տոնելիքներու, կա- ղու աճող եւ փոխանակագրոյ դանձու- լի կը կատարենք առեւտրական ու սե- ղանաւորական շրջանակների վերաբե- թեալ ամեն տեսակ գործողութիւններ:

Յառաջիկայ 1900ի Արուեստահանդէ- սը (exposition) այցելիլ փափաքողաց ինչպէս նաեւ ուսանողաց եւ այլ ամեն զապալարգի ուղեւորաց ամեն օգտա- ւէտ տեղեկութիւններ կը հազորդենք եւ զիւրու թիւններ կընծայենք:

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՈՒՂԱՄԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԽԻՍՏ ՀԱՄԵՍՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Կ. եւ Մ. Մատթէոսեան եղբարք

ԹԱՏՐՈՆ «ՄԱՆԹՐԱԼ»

Հուլիսաւոր ձայնագրագէտ հան գուցեալ Տ. Չուհաճեանի գուլի գործողը համարուած «ԼԷՊԼԷՊԻ- ՃԻ ՀՅՈՒՅՈՒ ՈՂԱ» անուն երգա խառն զաւեշտախաղ պիտի ներ- կայացուի վաղը իրիկուն թէաթրօ Սանդրալի մէլ «Վէսէլօ» հայ թա- տերախմբին կողմէ:

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵԾԷՔ

Հայերենէ Ղուկարերէն սորվե- լու համար քերականութիւնը որ ասկէ առաջ 4 լէվի կը ծախուէր, այժմ գինը մէկ ու կէս լէվի իլմ է և սպառելու ալ յօտ:

Դիմել Ա. Զարպհանեան գրա- տուն:

Վառնա

Отговорникъ Н. Драгулевъ